

Вех. № 5/1
Від 18. 01. 23 р.

**МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ**

**РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ
УКРАЇНИ**

ПРО НАДАННЯ ОФІЦІЙНИХ РОЗ'ЯСНЕНЬ

У зв'язку з надходженням звернень нотаріусів України про надання офіційних роз'яснень щодо наявності/відсутності підстав для відмови у вчиненні нотаріальних та реєстраційних дій та належного застосування Нотаріальна палата України звертається з наступним.

1. Щодо актуальності питання.

За даними відкритих публічних джерел **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АЛЬФА-БАНК»** є одним із системно важливих банків України, що змінив назву на **АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СЕНС БАНК»**, код **23494714**.

Банк обслуговує понад 3 млн. фізичних, 55 тис. юридичних осіб та 82 тис. ФОП. У банку працює майже 5 тис. співробітників.

До складу **активів Банку** належить великий перелік об'єктів нерухомого майна.

Відомості, одержані через YouControl та за відкритими даними, розміщеними на сайті АТ «СЕНС БАНК» (<https://sensebank.com.ua>).

Права на об'єкти нерухомості.

Регіон	Кількість об'єктів нерухомості	Доля
Київ	1 197	15,99%
Дніпропетровська область	815	10,89%

Київська область	801	10,7%
Донецька область	682	9,11%
Запорізька область	542	7,24%
Одеська область	456	6,09%
Закарпатська область	340	4,54%
Львівська область	257	3,43%
Житомирська область	225	3,01%
Харківська область	209	2,79%
Інші	1 960	26,21%
Всього:	7 484	100%

Банку належить великий пул іпотек.

2. Щодо накладення санкцій на активи кінцевих бенефіціарних власників. Серед кінцевих бенефіціарних власників банку під санкціями згідно Указів Президента № 726/2022 від 19.10.2022 р. та № 727/2022 від 19.10.2022 р. про введення в дію рішення РНБО від 19.10.2022 р. перебувають:

Фрідман Михайло Маратович (Фридман Михаил Маратович, Fridman Mikhail), 21.04.1964 р.н., громадянин Російської Федерації. Уродженець м. Львів, Україна. Відомості згідно з Єдиним державним реєстром платників податків Російської Федерації: ідентифікаційний номер платника податків – 770400318916.

Частка 32,86% за даними НБУ.

Вид санкцій

- 1) блокування активів – тимчасове позбавлення права користуватися та розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тождесні за змістом здійсненню права розпорядження ними;*
- 2) обмеження торговельних операцій (повне припинення);*
- 3) обмеження, часткове чи повне припинення транзиту ресурсів, польотів та перевезень територією України (повне припинення);*
- 4) запобігання виведенню капіталів за межі України;*
- 5) зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань;*
- 6) анулювання або зупинення ліцензій та інших дозволів, одержання (наявність) яких є умовою для здійснення певного виду діяльності, зокрема, анулювання чи зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами;*

- 7) заборона участі у приватизації, оренді державного майна резидентами іноземної держави та особами, які прямо чи опосередковано контролюються резидентами іноземної держави або діють в їх інтересах;
- 8) заборона або обмеження заходження іноземних невійськових суден та військових кораблів до територіального моря України, її внутрішніх вод, портів та повітряних суден до повітряного простору України або здійснення посадки на території України (повна заборона);
- 9) заборона видачі дозволів, ліцензій Національного банку України на здійснення інвестицій в іноземну державу, розміщення валютних цінностей на рахунках і вкладах на території іноземної держави;
- 10) припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави;
- 11) заборона передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності;
- 12) позбавлення державних нагород України, інших форм відзначення;
- 13) заборона на набуття у власність земельних ділянок.

Косогов Андрій Миколайович (Косогов Андрей Николаевич, Kosogov Andrei), 15.03.1961 р.н., громадянин Російської Федерації, відомості згідно з Єдиним державним реєстром платників податків Російської Федерації: ідентифікаційний номер платника податків – 772001159440.

Частка 40,9614% за даними НБУ.

Вид санкцій

- 1) блокування активів – тимчасове позбавлення права користуватися та розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними;
- 2) обмеження торговельних операцій (повне припинення);
- 3) обмеження, часткове чи повне припинення транзиту ресурсів, польотів та перевезень територією України (повне припинення);
- 4) запобігання виведенню капіталів за межі України;
- 5) зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань;
- 6) анулювання або зупинення ліцензій та інших дозволів, одержання (наявність) яких є умовою для здійснення певного виду діяльності, зокрема, анулювання чи зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами;
- 7) заборона участі у приватизації, оренді державного майна резидентами іноземної держави та особами, які прямо чи опосередковано контролюються резидентами іноземної держави або діють в їх інтересах;
- 8) заборона або обмеження заходження іноземних невійськових суден та військових кораблів до територіального моря України, її внутрішніх вод, портів та повітряних суден до повітряного простору України або здійснення посадки на території України (повна заборона);
- 9) заборона видачі дозволів, ліцензій Національного банку України на здійснення інвестицій в іноземну державу, розміщення валютних цінностей на рахунках і вкладах на території іноземної держави;

- 10) припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави;
- 11) заборона передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності;
- 12) позбавлення державних нагород України, інших форм відзначення;
- 13) заборона на набуття у власність земельних ділянок.

Авен Петро Олегович (Авен Пётр Олегович, Aven Petr), 16.03.1955 р.н., громадянин Російської Федерації. Уродженець м. Москва, Російська Федерація. Відомості згідно з Єдиним державним реєстром платників податків Російської Федерації: ідентифікаційний номер платника податків –770400328495. Один з основних акціонерів «Альфа-Груп».

Частка 12,4018 % за даними НБУ.

Вид санкцій

- 1) блокування активів – тимчасове позбавлення права користуватися та розпоряджатися активами, що належать фізичній або юридичній особі, а також активами, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними;
- 2) обмеження торговельних операцій (повне припинення);
- 3) обмеження, часткове чи повне припинення транзиту ресурсів, польотів та перевезень територією України (повне припинення);
- 4) запобігання виведенню капіталів за межі України;
- 5) зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань;
- 6) анулювання або зупинення ліцензій та інших дозволів, одержання (наявність) яких є умовою для здійснення певного виду діяльності, зокрема, анулювання чи зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами;
- 7) заборона участі у приватизації, оренді державного майна резидентами іноземної держави та особами, які прямо чи опосередковано контролюються резидентами іноземної держави або діють в їх інтересах;
- 8) заборона або обмеження заходження іноземних невійськових суден та військових кораблів до територіального моря України, її внутрішніх вод, портів та повітряних суден до повітряного простору України або здійснення посадки на території України (повна заборона);
- 9) заборона видачі дозволів, ліцензій Національного банку України на здійснення інвестицій в іноземну державу, розміщення валютних цінностей на рахунках і вкладах на території іноземної держави;
- 10) припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави;
- 11) заборона передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності;
- 12) позбавлення державних нагород України, інших форм відзначення;
- 13) заборона на набуття у власність земельних ділянок.

Альфа-Банк Україна погодив з Національним Банком України довірену особу - Дянкова Сімеона Денчева, якому було передано право голосу за акціями підсанкційних акціонерів Альфа-Банку Україна.

Відповідно до рішення комітету НБУ з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем від 13.10.2022 р. продовжено повноваження довіреної особи Сімеона Дянкова на період до усунення Пьотром Авенном, Михайлом Фрідманом та Андрієм Косошовим порушення, за яке було застосовано тимчасову заборону права голосу.

3. Щодо вимог законодавства, що регулює порядок вчинення нотаріальної дії у контексті перевірки санкцій.

Абзацом першим пункту 7 глави 3 розділу I Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України зі змінами передбачено, що *при* вчиненні нотаріальної дії нотаріус перевіряє факт застосування санкцій відповідних видів, передбачених статтею 4 Закону України «Про санкції», рішення про застосування яких прийняте Радою національної безпеки і оборони України та введено в дію указом Президента України, до фізичних або юридичних осіб, що звернулися за вчиненням нотаріальної дії.

Абзацом другим пункту 7 глави 3 розділу I Порядку передбачено, що у разі звернення фізичної або юридичної особи за вчиненням нотаріальної дії щодо розпорядження активами нотаріус перевіряє також факт застосування санкції у виді блокування активів до юридичних та/або фізичних осіб, що можуть прямо чи опосередковано впливати на фізичну або юридичну особу, яка звернулася за вчиненням такої нотаріальної дії.

У разі звернення за вчиненням нотаріальної дії представника фізичної або юридичної особи перевірка факту застосування санкцій відповідних видів, передбачених статтею 4 Закону України «Про санкції», здійснюється щодо фізичної або юридичної особи, в інтересах якої діє такий представник.

Перевірка факту застосування санкцій відповідних видів здійснюється за відомостями, що містяться у рішеннях Ради національної безпеки і оборони України, введених в дію Указами Президента України.

У разі встановлення факту застосування санкцій, передбачених статтею 4 Закону України «Про санкції», до фізичних або юридичних осіб, які звернулися за вчиненням нотаріальної дії (юридичних та/або фізичних осіб, що можуть прямо чи опосередковано впливати на фізичну або юридичну особу, яка звернулася за вчиненням відповідної нотаріальної дії), **нотаріус відмовляє у вчиненні такої нотаріальної дії відповідно до статті 49 Закону України «Про нотаріат», якщо вчинення нотаріальної дії призведе до порушення обмежень (заборон), установлених санкцією відповідного виду.**

Нотаріус зобов'язаний не пізніше наступного робочого дня після звернення до нього відповідної особи повідомити територіальний орган Міністерства юстиції України про фізичну або юридичну особу, до якої застосовано санкції, якій було відмовлено у вчиненні нотаріальної дії, із зазначенням відомостей про: нотаріальну дію, вид санкції, а у разі застосування санкції у виді блокування активів - про актив, щодо якого звернулася така особа.

Термін «**активи**» вживаються в Порядку у значенні, наведеному у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» - кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права.

4. Щодо вимог законодавства, що регулює порядок вчинення нотаріальної дії у контексті реалізації Постанови Кабінету Міністрів України від 3 березня 2022 р. № 187 «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації».

Пунктом 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 3 березня 2022 р. № 187 «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації» (далі – Постанова) з **метою забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави України у зв'язку з військовою агресією російської федерації** до прийняття та набрання чинності Законом України щодо врегулювання відносин за участю осіб, пов'язаних з державою-агресором, **встановлено мораторій (заборону), зокрема, на:**

- **виконання, у тому числі в примусовому порядку, грошових та інших зобов'язань, кредиторами (стягувачами) за якими є російська федерація або особи, пов'язані з державою-агресором. Категорії юридичних осіб, утворених та зареєстрованих відповідно до законодавства України, щодо яких зазначене обмеження не застосовується, наведено у підпункті 1 пункту 1 Постанови;**

- **відчуження, передачу в заставу, будь-які інші дії, які мають чи можуть мати наслідком відчуження нерухомого майна, цінних паперів, корпоративних прав, транспортних засобів, повітряних та морських суден, суден внутрішнього плавання російською федерацією або особами, пов'язаними з державою-агресором, крім безоплатного відчуження на користь держави Україна;**

- **відчуження, передачу в заставу, будь-які інші дії, які мають чи можуть мати наслідком відчуження нерухомого майна, цінних паперів, корпоративних прав, транспортних засобів, повітряних та морських суден, суден внутрішнього плавання на користь осіб, пов'язаних з державою-агресором, або на користь російської федерації.**

А також пунктом 2 Постанови встановлено, що

-**правочини (у тому числі довіреності), укладені з порушенням мораторію, визначеного пунктом 1 Постанови, у тому числі якщо ними передбачається відповідне відчуження у майбутньому, є нікчемними;**

-**нотаріальне посвідчення правочинів, що порушують мораторій, визначений пунктом 1 Постанови, забороняється. Державна реєстрація або інше визнання державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, державними реєстраторами юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, державними реєстраторами речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, особами, які надають публічні (адміністративні) послуги, правочинів, укладених з порушенням мораторію, визначеного пунктом 1 Постанови, забороняється.**

При цьому відповідно до підпункту 1 пункту 1 Постанови **особами, пов'язаними з державою-агресором, серед іншого, є юридичні особи, створені та зареєстровані**

відповідно до законодавства України, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), що має частку в статутному капіталі 10 і більше відсотків, якої є російська федерація, громадянин російської федерації, крім того, що проживає на території України на законних підставах, або юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства російської федерації.

5. Щодо внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей виведення з ринку системно важливого банку в умовах воєнного стану.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей виведення з ринку системно важливого банку в умовах воєнного стану» 6 жовтня 2022 року № 2643-ІХ.

Відомості про прийняття рішення про виведення Акціонерного товариства «СЕНС БАНК» як неплатоспроможного системно важливого банку з ринку відсутні.

Відомості про прийняття рішень про націоналізацію Акціонерного товариства «СЕНС БАНК» в умовах воєнного стану відсутні.

6. Щодо питань, які потребують офіційних роз'яснень.

Мін'юст є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, державну політику у сфері нотаріату та готує для нотаріусів офіційні роз'яснення з правових питань, а також проводить перевірки та камеральні перевірки.

Рада національної безпеки і оборони України відповідно до Конституції України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони, координує та здійснює контроль за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного або надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України, приймає рішення застосування санкцій.

Нотаріальна палата України з метою об'єднання зусиль, формування єдиної нотаріальної практики, забезпечення безспірності вчинення нотаріальних дій, попередження порушення нотаріусами санкційного законодавства, мораторію, встановленого Постановою Кабінету Міністрів від 03 березня 2022 р. № 187, та унеможливлення сприяння виведенню з України активів російської федерації та фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з державою-агресором, державою-терористом, звертається з узагальненими за зверненнями нотаріусів питаннями.

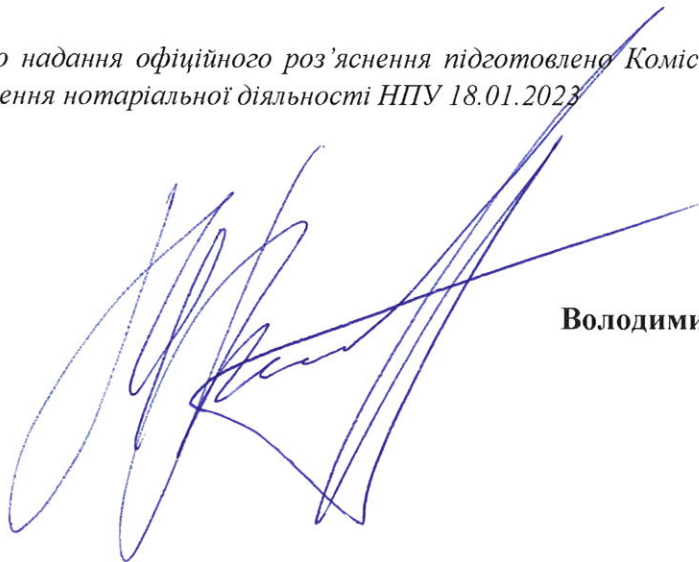
№	Питання
1.	чи є підставою для відмови нотаріусом у нотаріальному посвідченні довіреностей на розпорядження активами (майном) від імені Акціонерного товариства «СЕНС БАНК» - наявність факту застосування санкцій щодо кінцевих бенефіціарних власників Банку, а також мораторію, встановленого Постановою.
2.	чи є підставою для відмови нотаріусом у нотаріальному посвідченні договорів

	відчуження нерухомого та рухомого майна, їх зміни, розірвання Акціонерним товариством «СЕНС БАНК» - наявність факту застосування санкцій щодо кінцевих бенефіціарних власників Банку, а також мораторію, встановленого Постановою.
3.	чи є підставою для відмови нотаріусом у нотаріальному посвідченні договорів застави та іпотеки, їх зміни та розірвання, накладення/зняття заборони, стороною яких є Акціонерне товариство «СЕНС БАНК» - наявність факту застосування санкцій щодо кінцевих бенефіціарних власників Банку, а також мораторію, встановленого Постановою.
4.	чи є підставою для відмови нотаріусом, як державним реєстратором, у державній реєстрації набуття права власності на нерухоме майно Акціонерним товариством «СЕНС БАНК» або на нерухоме майно, що належить на праві власності Акціонерному товариству «СЕНС БАНК», у порядку реалізації статті 37 Закону України «Про іпотеку», - наявність факту застосування санкцій щодо кінцевих бенефіціарних власників Банку, а також мораторію, встановленого Постановою.
5.	чи є підставою для відмови нотаріусом, як державним реєстратором, у державній реєстрації виникнення, зміни, припинення обтяжень (заборони, іпотеки), суб'єктом за яким є Акціонерне товариство «СЕНС БАНК», - наявність факту застосування санкцій щодо кінцевих бенефіціарних власників Банку, а також мораторію, встановленого Постановою.

Звернення (запит) про надання офіційного роз'яснення підготовлено Комісією з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності НПУ 18.01.2023

З повагою,

Президент НПУ

Володимир МАРЧЕНКО